

södra kontakt

EN TIDSKRIFT FRÅN SÖDRA
NR 3 juni 2010

Utnyttja skogens möjligheter

En historiskt hög prisnivå

Lars-Eric hedersordförande i Södra

Första fossilfria massabruket invigt

Skogsskötsel till rimlig kostnad

Komet ger markägaren initiativet

Södras tester visar att de som arbetar med kedjeröjsåg har 10-15 procents lägre puls än de som arbetar med traditionell utrustning på samma mark.

När Husqvarnas tekniker var på plats var intresset för stort bland dem som testar sågen.

Röjningsbehovet på Gudrunhyggena ökar dramatiskt. 160 000 hektar ska röjas på medlemsmark och det betyder kapacitetsbrist. Det är ett skäl till att Södra nu testar Husqvarnas nya kedjeröjsåg i sina skogsbruksområden med hjälp av anställda, förtroendevalda och entreprenörer.

– Vi ser en potential i den nya sågen när det gäller prestation, ergonomi och biologi. Jag tror att den kan öka intresset för röjning bland självverksamma, säger Södras skogsskötselchef Göran Örlander.

Text och foto: Sven-Eric Petersson

Enklare och snabbare

med kedjeröjsåg när Gudrunhyggena ska röjas

De 40 kedjeröjsågar som Södra köpt in för att testa delades ut vid en träff i Värnamo.

Brunnsröjning innebär att man skapar en frizon runt granplantan. Löv och kvistar röjs bort inom en radie på en halv meter runt plantan. Plantan får utrymme att växa och lövet runt omkring skyddar mot frost. Röjning till det slutliga förbandet görs 2-4 år senare.

Han testade prototypen till den nya sågen för snart tre år sedan.

– Jag blev förtjust över hur enkel den var att hantera och komma igång med för en halvamatör som jag. Även den som är relativt otränad kan röja i många timmar med den här sågen.

– Sedan dess har vi lärt oss mer om sågen, bland annat genom att Bengt-Åke Alriksson, som kommit med idén och utvecklat kedjeröjsågen, röjt mycket på Södras fastigheter under mer än två år och byggt upp en bank av objekt.

Södra har också initierat två examensarbeten. Magnus Gunnarsson, som utbildar sig till skogsmästare i Skinnkatteberg, studerar prestation och ergonomi med kedjeröjsågen. Ida Karlsson studerar till jägmästare vid SLU i Umeå och belyser i sitt examensarbete biologisk och skogs-skötsel, d v s effekterna av ingrepp över tiden.

– Examensarbetena är två viktiga pusselbitar för utvärderingen. En annan pusselbit är utvärderingen av de tester vi nu genomför både när det gäller prestation och ergonomi. Så här långt ser det lovande ut, säger Göran Örländer.

Lätt att brunnsröja

Idag tror de flesta att sågen är bäst när röjningen är lite mer komplicerad som vid brunnsröjning, skärnröjning och röjning i ojämna bestånd. Med den nya utrustningen är det lättare att brunnsröja till lägre kostnader och bättre kvalitet än med traditionella metoder.

– Det är särskilt intressant för vi tror att brunnsröjning kan vara lämplig på många Gudrunhyggen, där omfattande röjningsinsatser snart ska påbörjas på 160 000 hektar medlemsmark.

Brunnsröjningen har två fördelar. En är att den inte tar så lång tid och gör det möjligt att skjuta upp den slutliga röjningen med två till fyra år och det minskar kapacitetsbehovet. Bengt-Åke Alriksson berättar att tidsstudier vid brunnsröjning visar att man klarar 600 brunnar i timmen.

– Brunnsröjning är billig och medger offensiva insatser för att röja i tid och då får granen en jämnare höjdtveck-

– Kul att det händer något nytt med sågarna. Det har sett ut likadant ganska länge, tyckte Alf Eriksson och Svante Björnberg från Marks sbo när de plockade ihop sågen.

ling. Vid vanlig röjning får man ofta stubbskott efter röjningen som kan ge ojämn höjdtillväxt på granen.

Den andra fördelen vid brunnsröjning är att löv lämnas kvar som frostskydd runt granplantorna på de ofta flacka och frostlanta marker som drabbades av Gudrun och Per-stormarna.

Ny metodik och standard

Bengt-Åke Alriksson säger att man röjer enklare med den nya metodiken och mer för att möta biologiska behov än för att tillfredsställa ögonen.

– Med vår städmani under röjningen måste vi komma tillbaka för att röja alla stubbskott. Det kostar pengar och ger en sämre kvalitetsutveckling på huvudplantan.

– Med kedjeröjsågens långa räckvidd kan vi arbeta med två rader i taget och det sparar många steg. Det är också lättare att ta sig fram med kedjeröjsågen och på Gudrunhyggena är två meters räckvidd en välsignelse. Man når det man behöver från säker mark.

Den nya metodiken öppnar också för nya röjningsstrategier i Södra.

– Nu tar vi in detta i vår standard, som bygger på skogsskötselhandboken, och klarar ut vad till exempel skärnröjning och brunnsröjning är, hur det ska utföras med naturvårdshänsyn och vad vi lämnar efter oss. Det gör vi för att Södra som uppdragsgivare och entreprenören, men även markägaren, ska förstå varandra. Vi kommer att bli mycket tydligare när vi skriver röjningskontrakt, säger Göran Örländer.

– Visst tror vi kedjeröjsågen ger fördelar, annars hade vi testat den så brett. Men ibland är säkert den vanliga röjsågen bättre, till exempel när vi totalröjer löv.

Kort om kedjeröjsågen

Röjsågens motor bärs på ryggen och sitter i en ram som är fäst i en stadig och justerbar sele. Selen och upphängningsramen ger utmärkt viktfördelning.

Kraften från motorn överförs till kedjan via en fjäderaxel fram till ett avlastande riggrör och en kedjesåg. Från ryggen går en båge fram över huvudet på användaren. I bågen finns ett flexisnöre som riggröret hängs i för att avlasta axlarna under arbetet. Upphängningen ger rörlighet både i sidled och framåt-bakåt.

Sågkedjan kan användas både vertikalt och horisontellt, vilket medger varierande kaphöjd och gör det lättare att komma åt. Röjsågen kan röras cirka en meter även framåt-bakåt, vilket ger en räckvidd som sparar steg för röjaren. Man behöver inte gå ända fram till varje stam och man kan röja över hinder. Kapningen är kastfri och precisionen stor.

Fakta om sågen

Cylindervolym: 35 cm³

Effekt: 2,2 hk eller 1,6 kW

Svärdlängd: 13 tum (33 cm)

Kedjehastighet: minst 20 m/sek

Bränsleförbrukning: 20 procent lägre jämfört med röjsåg med klinga

Vikt (utan skärutrustning): 12,2 kg

– Den nya sågen sparar steg. För jag behöver inte gå fram till varje stam och så slipper jag röra höften så mycket, säger Håkan Bergh.

Vad tycker du om den nya röjsågen?

Håkan Bergh, entreprenör, Torsås

– Mitt företag Skörebomåla Såg röjer 700 hektar om året. För oss är nya produkter intressanta och jag tvekade inte att testa den här kedjeröjsågen. Tillsammans med Jim Alexandersson och Pawel Zakowsky har jag använt den mycket, ja rentav kört den hårt, i ungsogsröjning och högre röjning, men också använt den vid lägre röjning som plantröjningar till förröjningar.

– Räckvidden är den största fördelen för jag behöver inte gå fram till alla träd. Jag säger inte fortare men sparar många steg och därmed tid, och det blir ganska mycket på en dag. Vi kan säkert tjäna tid genom att använda sågen i nio av tio röjningsuppdrag. Brunnsröjningar går snabbt och effektiv och precisionen är bra.

– Den ergonomiska utformningen är bra. Jag sparar axlar, ben och behöver inte röra höften så mycket. Det är också lätt att bära med sig sågen och att ta sig fram i svår terräng. Det går dubbelt så fort att ta sig över ett hinder på en slutning jämfört med en vanlig röjsåg.

– Intresset för den här röjsågen är stort. Den var faktiskt huvudattraktion på en skogsdag. Alla ville se och veta vad kedjeröjsågen gick för.

– Vi röjer mycket, både förröjning och ungsogsröjning, säger Per-Yngve Nilsson, Knäred

Per-Yngve Nilsson, skogsägare och entreprenör, Knäred

– Jag blev intresserad av den nya sågen på Elmia. Under första testmånaden har jag själv kört den i drygt 40 timmar men nu ska ytterligare någon testa den.

– Jag tycker att största fördelen är den stora precisionen när jag skärnröjer eller vill ta bort en klyka eller grenar. Sågen är enkel att jobba med och ställningen på ryggen känns bra. Jag tror definitivt att den är intressant för självverksamma. De kommer knappast att använda en vanlig röjsåg när de testat den här kedjeröjsågen. Det går att hålla ett högt tempo och i förröjningar skiljer den sig inte från annat.

– Vi röjer annars med små motorsågar i förröjningarna för att också kunna gå på klykor och delar som ska bort. Det klarar kedjeröjsågen också, visserligen lite långsammare, men säkrare.

– Den verkar klara brunnsröjning bra och det är en metodik som jag tror är bra runt granplantorna på Gudrunhyggen. När granarna är tillräckligt stora är det bara att röja bort björkarna runt omkring och det sparar mycket tid.

– Idag är kedjeröjsågen utrustad med ett 13-tums svärd. Man säger att ett 15-tims svärd går lika bra och då når man också ännu längre. Det ska jag testa till hösten. En nackdel tycker jag att starten på ryggen är. Den är svåråtkomlig när jag har sågen på mig.